

Maszyńskim i Lachmanem, zwłaszcza w epoce pomoniuszkowskiej i współczesnej Moniuszce, jak mało wiemy o komp. epoki rewolucji i powstania listopadowego. i stycz., — chociaż w bibliotekach naszych, zwłaszcza zbiorach Rapperswylskich z „Centralnej Biblioteki Wojskowej“ niejedno by się znalazło; jak mało wiemy również o kolegach i rówieśnikach Chopina, z których niejeden wiele dla chórów pracował i działał, — jak niesłychanie też mało wiemy o nauczycielu Chopina, o Elsnerze, który wiele pisał chórów, przeważnie okolicznościowych na pewne uroczystości, czy to imieninowe, czy też upamiętniające pewne wydarzenia, chociażby pamiętny wyjazd Chopina na zawsze z Warszawy. Nie sposób też kategorycznie twierdzić, żeby w epoce jeszcze wcześniejszej nie było zupełnie świeckich utworów chóralnych, kiedy w Encyklopedji Staropolskiej Zygmunta Glogera i w „Dziejach muzyki polskiej“ Aleksandra Polińskiego są przytaczane odpowiednie utwory już w połowie XVI wieku. Należy też zaznaczyć, że w tekstach współczesnych nam żyjących, jak również i nieżyjących już twórców muzycznych wiele znaleźć by się dało utworów chóralnych, o których nikt nie wie.

Piękną więc inicjatywę powziął generalny Sekretarz „Zjednoczenia Polskich Związków Śpiewaczych i Muzycznych w Warszawie“, p. major Jan Niezgoda ażeby rozpocząć planową pracę w celu skoncentrowania utworów chóralnych, a raczej ścisłego uświadomienia się, co w tym względzie posiadamy i gdzie to odnaleźć można. Jest to praca bardzo pożyteczna i potrzebna a nawet została już rozpoczęta. Jest to jednak praca wielka, przechodząca siły jednostek. Do tego idealnego przedsięwzięcia przyczynić się muszą wszyscy, którym na sercu leży rozwój pieśniarstwa rodzinnego i wszystkie polskie zespoły chóralne w kraju i zagranicą rozproszone, nie wyłączając naszych emigracji i osiedli Polaków w ościennych, a nawet więcej oddalonych krajach. Oddzielonych od nas nie tylko morzami i oceanami. Wtedy to nastąpi prawdziwe zjednoczenie ducha polskiego przez pieśń, a mianowicie przez pieśni chóralne.

Dla osiągnięcia tego celu potrzebne są następujące ścisłe dane:

1. Jakie utwory chóralne były drukowane w naszych firmach wydawniczych, lub przez poszczególne zarządy stowarzyszeń chóralnych, a wreszcie przez pojedyncze jednostki.
2. Czy te utwory ukazywały się sposobem sztycharskim, czy też odbijane chemicznie na kamieniu, lub też tylko pisane w rękopisie.
3. Kto pisał utwory chóralne i jakie i gdzie i u kogo były one wydane.